

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate Pentecostes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

pressuram habebimus, & quod hanc pressuram in Hierusalem, id est, in pace feramus, hoc est, cū nullam pacē habeamus, in pace simus, & in pace pati discamus. Reliquum est quod Dominus introiit gloriam suam ascendens in cœlum. Locus autem vnde ascendit, erat mons Oliueti. Per montem altitudo significatur perfectionis, in qua anima super omnia creata ascendere, & quodammodo supra seipsam debet eleuari, ad Deum aspirans, eidemq; adhærens, & mundum & quæ mundi sunt, sub pedibus habeat, ac velut è sublimi cuncta despiciat. Nemo altum ascendens montem, absque fatigatione & labore cacumen attingit: & qui contemplationis montem cupit ascendere, qui ad perfectionis anhelat fastigium, naturæ suæ primum inclinationes & retracts vincat, affectumq; à creaturis abstrahat necesse est. In quo sanè labore haud exiguo, nec immodica pugna sudabit. Si tamen hunc ascenderit (ipse est mons Oliuarum) in quo sincerissimæ deuotionis, suauitatis, lætitiæ, pietatisq; oleum reperiet. Felix itaque hæc anima, quæ cum Christo passâ in Hierusalem, id est, quæ ita mortificata, adeoq; in Deum est resignata, vt inter quæcunque occurrentia aduersa in pace semper sit & tranquillitate, omnia de manu Domini accipiens, in nullo semetipsam quærens, naturam superâs, à creaturis recedens, cum Christo, aut potius ad Christum montem hunc ascendit Oliueti, vbi nihil ei restet, nisi in cœlum subinde ascensus. Quo nos perducatur qui cum Patre & Spiritu sancto Iesus Dei Filius viuit & regnat in secula benedictus, Amen.

Mons vnde
Christus a-
scendit quid
fignet.

IN SOLENNITATE PENTECOSTES.

De preparatione nostri ad Spiritus sancti receptionem, qui tribus inuenitur modis datus, Sermo 1.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto. Actorum 2. Non propterea tantum charissimi hodie tam solenne agimus festum Pentecostes, quod olim ipso die discipulis missus sit, sed quod hodie quoque & omni tempore in orbem terrarum (vbi dignè præparatam inuenierit animam) mittatur Spiritus sanctus. Præparat autem se ad Spiritus sancti receptionem, qui desiderijs non minus ardentibus, quam humilibus eius in se aduentum exoptat, locumq; tanto hospite dignum præparat. Neque enim ignauis illabitur, neque enim in immundum occupatum, ve hospitium se recipit: sed vt per multa fuerit desideria inuitatus, præoccupat eos qui se concupiscunt. Meritò autem est desiderandus, cuius aded est necessaria utilitas, vt sine eo ne ad momentum quidem anima viuere queat: quæ etiam cū eius præsentia vegetetur, vitales tamen operationes, easq; potiores ad quas creata est, scilicet actiui & vniuiui amoris in Deum, sicut nō potest exercere nisi agente Spiritu sancto, ita easdem nisi in animam idoneâ, digneq; ad hoc præparatam non exerit Spiritus sanctus. Quapropter dixeram mundum nec occupatum Spiritui sancto hospitium præparandum. Verùm cū de huius hospitij, hoc est cordis munditia loquor, non solum eam impuritatem abijciendam puto, quæ est abominabilium peccatorum, qua prorsus excluditur Spiritus sanctus, sed impurarum affectionum quoque

Præparatio
ad Spiritus
sancti recep-
tionē ne-
cessaria quæ
fit.
Sapient. 6.

Cor quò
mundum
Spiritui sc̄to
præparandū
fit.

Zelator a-
nimæ Spiritus
sanctus.

Euacuatio
necessaria
quæ.

Spiritum
sanctum tri-
bus modis
datū fuisse.
Luc. 3.
Oratio quid
sit.

Ioan. 3.
Orationis
mētalis pro
incipientib.
manudu-
ctio.
Orantium
scopus pri-

que, cogitationum, motuum, iudiciorum, intentionum, quibus præpeditur Spiritus sanctus, ne vel præsens dona sua exerat, nec animam viquequaque possideat. Ad eundem sensum intelligi debet, hospitium ab eodem non vitari, nisi non occupatum. Vbi enim alios hospites inuenerit, quibus cum nihil sit sibi commune, subtrahit se, propterea quod anima secundum varios affectus multipliciter diuisa, quam integram vult ipse, sibi vni fideliter nequeat adherere. Delicatus namque amator & zelator est animæ vehementissimus, corrualem non sustinens: aut enim solus, aut omnino non vult animæ vniri. Præparatio itaque ad Spiritum sanctum recipiendum est euacuatio eorum quæ ipse fugit. Vt enim vas aqua plenum, liquore interim alio, puta balsamo aut vino, non potest impleri nisi euacuetur: ita anima nostræ donis Spiritus sancti non replebitur, nisi, proprium amorem, sensum, voluntatem item affectus ad creaturas inordinatos in te exuerit. Legimus autem sub Ecclesiæ nascentis primordio tripliciter datum fidelibus Spiritum sanctum: ad orationem, ad prædicationem, ad manuum impositionem. Ad orationem datus est Spiritus Sanctus, siquidem orante lesu descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Hodie quoque in hunc modum canimus: Oratibus Apostolis Deum venisse nūciat. Vnde docemur si Spiritum sanctum recipere cupimus, operæ precii erit nos ad orationem colligere. Est autem oratio ascensus mentis in Deum: atque idem nō de oratione vocali hic loquor, videlicet multorum psalmorum aut verborum, quæ suo aliquo tempore propter statum Ecclesiæ aut ordinis persolui debet (quamuis etiam proprie loquendo) huiusmodi vocalia de se non sint vera oratio, ad ministrant autem orationem, sed de mentali loquor, de qua in Euāgelio Christus: *Veri, inquit, adoratores adorabunt patrem in spiritu & veritate.* Porro hanc orationem nescientibus & nouitijs (his enim duntaxat nunc loquor) præstari posset manu ductio (quæ discerent mentaliter orare) facilis, quam tamen longe nobiliorem in seipsis essent experturi, postquam incipiendo bona salutem voluntatis studium applicarent. Et primus quidem scopus quem orationem vnusquisque sibi præfigit, est abstractio ab omni re, quæ non est Deus. Ad hunc autem scopum ita tendat, ut ante omnia generaliter penset, propria peccata, malas suas consuetudines interioris & exterioris hominis, creatura quoque vitia quibus offenditur Deus, idque cum odio & detestatione: statuat cum illis non redire in gratiam, sed iuge aduersus illa certamen sumere, donec eradicentur: proponat deinde nil querere nisi Deum. Sic statuens incipiet mox latissimam materiam compunctionis & orationis. Cum enim omnino propositum hominis sit fragile atque labile, propriam continue instabilitatem, miseriam, fragilitatem infidelitatem, ac prorsus omnem suam nihilitatem hic experietur. Hinc nisi propositum suum velit deserere, orationem incipiet necessitas. Videns enim contra propositum suum quotidie se magis debili, quamuis hoc ipsum non propterea sibi accidat quod per huiusmodi exercitium à bono deficiat, sed quod proficiens, inde illuminetur magis quotidie, complures (quos ante in se ignorauerat) cognoscendo defectus. Itaque videns se à proposito suo bono quotidie cadere, cernens etiam semetipsum sibi non præualere, aut posse vincere, neque propositum exequi, cogitare clamare ad Deum, suam miseriam exponendo, contra se conquerendo, veniam peten-

petendo, offensum dominum reconciliando, eius gratiam requirendo, praesidium ab eo aduersus iminentem denuo pugnam inuocando, eius prouidentiae se committendo, eius denique voluntati per omnia se resignando, atque postremo renouando torques suum propositum, quoties se nouerit transgressum. Attamen bonae menti eueniet, ut leues transgressiones aut proprii lapsus contra ea quae sibi statuit, dum ita planguntur ante Deum, dumque ita emendari curantur, occasio maioris sint profectus: quandoquidem per hanc occasio maiorem profectus occasio.

indies sibi anima innorescit, indies vilescit, humilior praeterea fit ad Deum: mansuetior, compatientiorque ad proximum. Haec omnia internum exercitium mentis agit per orationem & colloquutionem spiritus cum Deo. Quae si incipienti primum sint insipida aut forsitan incognita, inferatur acediae violentia, euagationum mentis arceatur libertas, & (si aliter non praeualeat) ad obiectum vnum, puta articulum passionis dominicae meditandum colligantur cogitationes, ut sic tractandi huius occasione per meditationem mens collecta hinc transeat in orationem. Qui hoc modo inciperet, tardumque, ariditatem & insipiditatem longanimitate vinceret: & si quando (velut inter procellosos maris fluctus constituta) mens ab euagationibus non posset se stabilire, non tamen propterea quasi perditum temporis scrupulum admitteret, aut a studio mentaliter orandi desisteret, huc tandem, imò cito obtineret veram, tranquillam, simplicem, liberam ac deuotam orationem sui ipsius effusiua in qua se exercens Spiritus sancti setiret & dona & operationem. Secundo receperunt Spiritum sanctum fideles in praedicatione. Loquente namque Petro, cecidit Spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. Videte, quod hoc quoque tempore interdum vsu veniat, ut ad vnus vocem loquentis omnem vitam subito mutet aut meliorem efficiat aliquis, videatque ac detestetur, quod ante non videbat, nec in se detestabatur, recepto haud dubium Spiritu S. huius mutationis tam felicitis autore. Caterum, qui ex praedicatione cupit edificari, haud necesse est longè discurret doctorem quaerens, ab exterioribus ad interiora se conuertat, renunciet inutilibus curis, occupationibus, rumoribus, curiositatibus, euagationibus: atque interiori homini colendo inuigilet. Intra se inueniet sibi praedicantem: sentiet mox qui sese sibi ostendat, qui arguat, qui moneat, nunc retrahens, nunc extimulans, haec mandans illa verans. Plus proficiet solus in silentio, quam crebris praedicationibus externis aures dumtaxat corporales accommodans. Accedit quod ex hac interna praedicatione actutum discet, quid sibi desit, quid sibi infeliciter adsit: quae denique petere, aut quae debeat orando auertere. At verò qui doctorem hunc, reprehensoremque intra se non sentit, non perfectionis est indicium, perinde ac si eruditione non egeat, aut nihil in se emendandum habeat, sed est argumentum surditatis. Tertio, recipiebatur Spiritus sanctus per manuum impositionem. Imponebant enim manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Per manuum impositionem his temporibus (ut hoc munus nemini non conueniat) intelligere possimus gratiam quae datur in sacramento confessionis. Ibi enim, diabolo expulso, recipitur Spiritus sanctus paracletus, siue consolator: haud dubium eorum lugentium, qui in Euangelio appellantur beati. Sentiant planè qui ante confessionem sibi ipsi irati mortui suorum rigidi censeres turbabantur, quantam consolationem facta confessione, quantam tran-

Lapsus proprius quo fiat homini maioris profectus occasio.

Act. 10.
In praedicatione quo pacto recipiatur Spiritus sanctus. Praedicationem internam audire desideranti quid faciendum sit.

Act. 8.
Quo per manuum impositionem datur Spiritus sanctus. Matt. 9.

quillitatem, quantam pacem confestim obtineant, adeo vt veluti grauissima farcina humeris abiecta ferme sensibiliter peccatorum onere leuentur. Hoc tamen non sentiunt fortasse qui eandem semper confessionem quotidie, tam olim edoctam, nil mutantes (quamuis opera mutantur & locutiones) sicut pueri ante mensam, Benedicite, enunciant. Verum relicta interim vnicuique sua consuetudine, optimum sane donum, saluberrimum, ac bonis mentibus vehementer consolatorium prouidisse Deum constat, sacramentum confessionis: per quod tanquam ex secundo fonte renati & abluti mundemur, recreemur atque dignum Spiritus sancti habitaculum efficiamur, praestant Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Sacramentū
cōfessionis
quam sit sa-
luberrimū
donum.

IN EADEM SOLENNITATE.

De auctoritate Ecclesie, quam regit docetq; Spiritus sanctus.

Sermo II.

Egorogabo Patrem, & alium paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in o-
ternum, spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere. Ioannis 14. De-
tum Spiritum sanctum Apostolis nouimus, & gaudemus fratres clar-
rissimi. Pro gaudeo autem testando, non modo hodiernum, sed dies octo-
tinuos etiam festiuos ducimus: idque tanto alacrius, quanto cum nobis, &
posteris nostris, Spiritum sanctum vsque in finem mundi dandum cre-
mus. Ceterum, vbi deest humilitas, Spiritum sanctum sperare infundi, tam
est praesumptuosum, quam ridiculum. Deus enim *superbis resistit, humilibus*
tem dat gratiam. Et vt vulgaris habet citatio ex Esaia: *Super quem requirit*
spiritus meus, nisi super humilem & quietum, & trementem sermones meos. Prima
igitur conditio debet esse, atque praecipua eius, qui desiderat Spiritum san-
ctum, vt sit humilis. Per multa vitia sibi inimica vera habet humilitas. V-
rum, neque de speciebus humilitatis, neque de vitijs eidem contrapositionibus
loquar. Liquer enim quod humilitas detestetur animi extollentiam, sermo-
num iactantiam erubescat, morum caueat singularitatem, ostentatorem
fugiat, animositatem denique & proteruiam, contentionem, inobedientiam,
obstinationem, & alia complura eius generis vitia superbiae persequatur
deleat. Sustinet correptiones, fugit laudes, vitia sua aut defectus non excusat,
non hominum gratiam affectat, timet praedicari, metuit honorari, vult re-
sciri, amat vilis ab omnibus reputari. Has omnes humilitatis species nulli
non necessarias praetereo, propterea quod vitia haec, quae praedixi, humilita-
ti aduersantia, cuncta adeo sint manifesta, vt non facile possint impenere
licui, nec vlllo prorsus fuce queant excusari. Vnum adhuc charissimum vitium
reliquum est, a quo cauendum moneo quod clam sub velamine falsi nomi-
nis scientiae humilitatem exterminat: & hoc tanto secretius se abscondit,
quo omnino non vitijs, sed virtutis ac veritatis vult nomine censerit. Hoc est
vitium quod omni iam loco vsquequaque diffusum, mundum penè vnus-
sum seducit, temeritas proprii ingenij sibi ipsi nimium credens atque ce-
dens. Inde tam multi, antiquis spreis patribus, spreis praelatis & pontifi-
bus, spreis sanctis doctoribus, spreis denique concilijs: ac postremo spreis
omni auctoritate, & diffinitionibus sacrosanctae Ecclesiae, homines licet po-
tunt

Humilitas
quam sit ne-
cessaria ad
Spiritum san-
cti receptio-
nem.
Esa. 16.

Humilitatis
species di-
uersae.

Ingenij pro-
prij temeri-
tas quam
sit periculo-
sum vitium.

Haeresis Lu-
theri vnde
ortu coepit

sum docti) nouas quotidie effingunt opiniones, nouos meditantur errores. Nam dum vni volunt inhzrere scripturæ, hac perperam intellecta, sensum, quem inde sibi eliciunt adulterinum, dicunt verbum Dei, cum sit proprii capitis sui figmentum. Hoc tamen aded sibi ipsi persuadent, aded credendum statuunt, vt mordicus etiam pro illo digladiantur. Hinc fit etiam, vt natium ac genuinum scripturæ sensum, quem recepit & habet Ecclesia singulari priuilegio ex instinctu Spiritus sancti, ipsi abijciant, aded vt quicquid iam olim in Ecclesia statutum est atque receptum, aut eliminent, aut permulent, aut inturbent. His deest humilitas, sine qua verbum Dei intelligi aut trahi non potest, Christo dicente, *Confiteor tibi pater, quia hæc abscondisti à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis.* Itaque humilitatem in his, quos debet erudire, Spiritus sanctus requirit. Hi verò arrogantes, tot sanctis Patribus, tot seculis feliciter transactis, suas præferunt insanias, quasi in scripturis intelligerent, quod innumeris Sancti, imò quod vniuersa Ecclesia à Christi temporibus hæctenus sub maximo periculo errans ignorasset. Vnde mirum valde est, quomodo in hominibus etiam quibusdam, alioqui bonis, hæc temeritas insipientiæ nimis cæca quæat reperiri, aut quo pacto viris bonis id possit persuaderi, quod præci doctores ac sancti, vita & miraculis gloriosi, perperam quid docuerint, id quæ generatim quod vniuersa receperit Ecclesia, recipiensq; errauerit. Quod si admitteretur, vbi tunc Christi esset veritas, promittentis Spiritum sanctum se missurum, qui verè doceat inducatq; in omnem veritatem, puta obscura elucidando, & non reuelata manifestando, idq; non nisi per sanctos homines, spiritu Dei illuminatos? Quisquam credet hominum illos apostatas impleri Spiritu sancto? Certe cum hac peste hominum nihil rationis habet Spiritus sanctus, utpote qui sua arcana (vt dixi) abscondit ab eiusmodi sapientibus, & in oculis suis prudentibus, & reuelat ea paruulis, hoc est, ea humilitate præditis, qui intellectum omnem captiuant in obsequium Christi, qui non vltra quam oportet, præsumunt sapere: sed sapiunt ad sobrietatem, & simpliciter concorditerq; consentiunt his, qui Spiritum Dei sanctum habuisse creduntur, metuentes vel tantillo ab illorum sententijs diuertere, quorum intra Ecclesiam vita est in honore. Credo vos fratres charissimi, quid dicere velim, aduertere. Quis enim in corde suo non sentiat, imò quem non torquere debeat, quod Ecclesia noui testamenti, quæ à Christo fundata, & inter varios hæreticorum turbines licet sæpius concussa, incorrupta tamen ad nos vsque peruenit? In qua etiam omnes, quotquot Sancti, quotquot fuere doctores, vixerunt: quorum tunc vita, tum doctrina aded miraculis est coruscantibus confirmata. Et hanc extra Ecclesiam nullus claruit Sanctus, nullus est doctor receptus. Quis, inquam, non doleat, quod hæc Ecclesia & eius auctoritas (quasi nulla prorsus foret) aded contemnitur, vt quicquid ipsa docuerit, quicquid instituerit, quauis pium, quamlibet antiquum, vel etiam Apostolorum traditione nobis relictum, euertatur, abijciatur, exhibetur, propterea (vt aiunt) si in scripturis non ipso digito monstratur? cum tamen quid sit scriptura, & cui sit credendum scripturæ, necne, haud aliter atque ex iudicio Ecclesiæ sciri possit. Quis enim docuit nos, aut tradidit nobis scripturas? Christum nemo nocentem vidit, Apostolos non cognouimus, Euangelistas non vidimus. A nemine scias.

Verbum Dei
intelligi nõ
posse sine
humilitate.
Matt. ii.
Luc. 10.

Matt. 11.
Luc. 10.

2. Cor. 10.

Rom. 12.

Scripturas
habere au-
toritatem
suam ex Ec-
clesiæ scias.

ne igitur alio, q̄ à matre Ecclesia verbū Dei recepimus. Hæc ostēdit nobis, q̄ se
verbū Dei verum, cui fidē dare oporteat. Si. n. nō sit Ecclesiæ auctoritas, quare
non pari modo credimus Euangelio Nicodemi? quare nō Euāg. Bartholomæi
& alijs id genus scripturis, quomodo Euāgelio credimus Marci? Profecto huius
sola hæc ratio est, quia Ecclesia de scripturis iudicans, illa credenda præ-
cepit, hæc abijcienda docuit. Itaque si Ecclesiæ iudicium sequimur, ut illi cre-
damus scripturæ, cui credere ipsa nos iubet: Quare etiam non credimus Ec-
clesiæ, ubi mandat non contra scripturas, sed sine scripturis, aut pro scriptu-
ris, cuius authoritati tribuimus, ut iudicet de scripturis? Sine scriptura
recipiunt à nobis hæretici, tamen multa loquantur ipsi sine scriptura. Quid
autem habent scripturas, tunc habent litteram, non spiritum. Habent
inquam, & adducunt verbum Dei scriptum, & prolatum, sed non habent
vim verbi & spiritum. Nam quisquis ab vnitatē Ecclesiæ deciscit, quisquis
scripturarum vno illo spiritali sensu Ecclesiæ communi, cuius auctor & do-
ctor est spiritus sanctus, in aliena atque peregrina dogmata degenerat, eius-
dem Spiritus sancti, qui docet omnem veritatem, & vni Ecclesiæ promissa
est, se expertem facit. Quid ergo iam iuuat ingentem verborum syluam con-
cernere, scripturas vndique congerere, spiritum autem & vim atque virtu-
tem verbi, hoc est, sensum illum (qui doctore Spiritu sancto vnus & verus
est, & ijs solus, qui vnius Ecclesiæ in vnitatē fidei filij sunt, datur) non habent
Eam ob rem quemadmodum Ecclesiæ credimus, hanc vel illam esse scrip-
turam: ita etiam credere debemus eidem, cum dederit huius nobis scripturam
hanc vel illam interpretationem. Idem namque atque vnus Spiritus est, qui
in scripturis loquitur, & qui intus in corde operatur, hoc est, qui in scripturis
nobis loquitur, & qui scripturæ nobis intellectum referat, scripturæ tē-
sum atque notitiam nobis infundit. Atque idēd Ecclesia, cum aliquod
quod in scriptura non legimus, præcepto aut consuetudinibus obseruatis
nobis tradit, tanquam ab auctore Spiritu sancto, qui Ecclesiam regit, debent
accipere & obseruare. Quæ enim sunt illa, quæ Apostolis Christus tacens
tūc quidem, cum præsens illis erat, prædixit, quia portare non poterant, post
Spiritum sanctum verò (quum veniret) illis reuelanda nisi ea, quæ generali-
ter omnis obseruat Ecclesia, licet in scripturis clarè nō sint expressa? Dicit
nim B. Augustinus ad Ianuarium: Illa, quæ non scripta, sed tradita custodiuntur
quæ quidem toto terrarum orbe seruantur, datur intelligi, vel ab ipsis Apo-
stolis, vel plenarijs concilijs, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas
commendata atque statuta retineri. Nam quæ Christus docuit, quis scripsit
omnia? Faterur beatus Ioannes, neque opera neque signa Christi scripta esse
omnia, imò scriptu penè fuisse impossibilia. Si intermissa sunt ne scriberentur
per multa, quæ Christus fecit, quanto sunt ommissa plura, quæ dixit.
Per quadraginta dies (inquit Lucas) præbuit seipsum viuum Apostolis, post resurrex-
tionem suam apparens eis, & loquens de regno Dei. Quid locutus est, quid docuit
Christus de regno Dei? Vbi scripta sunt, quæ de regno Dei locutus est? Nihil
horum ad nos venit, quia Apostoli, quod docti sunt, docuerunt, non scripserunt.
Videte autē ne de regno Dei, id est, de gubernatione & eruditione Eccle-
siæ (quæ regnum Dei solet in scriptura dici) tunc docuerit & dispo-
neret Christus, ut sunt ea, quæ sola traditione per Apostolos ad nos venerunt.

Scripturas
quō habeat
hæretici.

Ioan. 16. 20.

Ecclesiam
solam ha-
bere aucto-
ritatem in-
terpretandi
scripturam
factam.

Ioan. 16.

Augustin.

Traditiones
Ecclesiæ
quantæ sunt
energiz.
Ioan. 12.
Acto. 1.

Quod si per regnum Dei futuram beatitudinem cœlestem intelligi debere quis contendat, perinde sequitur plura esse sine scripturis tradita, quum hac ipsa de re, id est, quid tunc locutus sit de æterna felicitate Christus, nusquam scriptum legimus. Quid autem quod aliquot etiam annis sub Christo, & Apostolis post Christum, Ecclesia noui testamenti gubernata fuit, antequam aliqua noui esset testamenti scriptura? Sancta enim Ecclesia antiquior est scriptura.

Vnde conijciendum est, quod ea, quæ tunc per Apostolos tradita, & recepta iam erant per omnes Ecclesias ante scripturam, vsu quodam ad nos continuo transmissa, & quasi per manus tradita manserunt, non scripta: & non solum ea, verum etiam alia, quæ pro necessitate personarum, locorum & temporum fuerant subinde statuenda, dum statuerentur, eandem autoritatem accepisse inspirata & instituta, quam accepissent scripta: quia idem Spiritus est, qui docet Ecclesiam foris per scripturam. & intus per inspirationem.

Quod autem Apostoli multa, que non sunt scripta, instituerint, indicat Lucas in Actibus Apostolorum, referens, de Paulo, quod *perambulabat Syriam & Ciliçiam, confirmans Ecclesiam, & præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum.* Quis dubitat hæc præcepta, quæ dicuntur Apostolorum & seniorum, alia fuisse à præceptis Euangelij? quæ sane præcepta Euangelij non Apostolorum, sed Domini dicta fuissent præcepta. Et denuo: *Cum autem pertransirent ciuitates (intellige Paulum & eius comites) tradebant eis custodire dogmata, que erant decreta ab Apostolis & senioribus, qui erant Hierosolymis.* Et quid quod Ioannes Apostolus in Apocalypsi initio refert se fuisse in spiritu in dominica die? Vnde liquido constat tunc sabbatum Christianorum à septima in primam feriam esse translatum. Nunquid vt hoc fieret, iussit scriptura? Deinde Paschæ obseruationem, in qua perinde à Iudæis recessit Ecclesia, quæ scriptura docuit? & (vt simul multa dicam) quando Christus, scriptura teste, venit non soluere, sed implere legem, quare Apostoli & maxime paulus abrogauere legalia? Atque rursus quare quædam ex legem gentibus credentibus obseruanda sanxerunt Apostoli, vt de suffocato & sanguine, cæteris abrogatis, idque nulla mandante scriptura? *Visum est, inquit, Spiritui sancto & nobis.* Videtis quomodo regimen Ecclesiæ & sua instituta (vbi nullæ etiam suffragatur scriptura) Apost. Spiritui S. tribuunt? Animaduertite etiam, quod quemadmodum illo tempore pro pace duorum populorum, id est Iudæorum & Gentium in eandem fidem coeuntium necessarium fuerit ita instituire: quandoquidem non potuerunt Iudæi ad fidem conuersi tam solenne præceptum legis de non esu sanguinis relinquere. Ea propter per dissimulationem (vt dixi) & propter pacem cum gentibus conuersis habendam, ij, qui ex Gentibus fuerunt conuersi, iussi sunt Iudæis saltem in hoc se conformare. Hodie tamen dum huius institutionis ratio cessat, omnes vtimur esu sanguinis. Quis autem, quæso, aut tunc hanc institutionem, aut nunc eiusdem instituti mutationem sine scriptura ausus fuerit inducere, nisi Ecclesia? Quæ sicut autoritatem pro tempore habet instituendi, ita quando expedierit, habet eadem rursus abrogandi: & hoc, quo autore, nisi Spiritu sancto, qui regit Ecclesiam, & docet eam omnem veritatem? Nemo

Act. 15.

Act. 16.

Apoc. 1.

Sabbatum quando translatum fuerit in die dominicū, Matt. 3. Act. 15.

Ecclesiam habere autoritatem statuendi & abrogandi.

Ioan. 16.

Matt. 18.

Matt. 13.

Luc. 10.

Augustin.

Eucharistiā
à ieiuniis ef-
se sumendā.

1. Cor. 11.

Tradidisse
Apostolum
Paulū p̄ura
suis discipu-
lis sine scri-
ptura.

mo enim hodie necessarium sibi putat à suffocati sanguinisve esu semper ab-
stinendum, nisi voto sibi interdixerit sua sponte. Tempus me deficeret, si re-
censere velim omnia, quæ ab Apostol. tēpore seruat Ecclesia, de quibus nihil
in scriptura explicatur, nisi quo vno aut altero verbo à Christo generatim si-
mul omnia iubentur, dicente: *Si Ecclesiam non audierit, sit vbi sicut et inquit &*
publicanus. Item: *Super cathedram Moysi sederunt scribe & Pharisei: que dicunt v-*
bis, facite, & que faciunt, facere nolite: dicunt enim & non faciunt. Itemque *Qu-*
vos au. ut me audir: & qui vos spernit, me spernit. Neque enim omnia per se docere
voluit Christus, p̄a modum v̄sum quæ sacramentorum, & similia: sed ce-
dem Apostolis commisit Spiritu sancto erudiendis. Nam quod Eucharistiā
ieiuniis offertur sumiturque, haudquaquam à Christo est præceptum, sed à
Apostolo Paulo puratur institutum, & ad nos mos iste pro Sacramenti reue-
rentia est deriuatus. Licet enim constet, quando primum acceperunt disci-
puli corpus & sanguinem Domini, non eos accepisse ieiunos, propter eam
nem nemo (vt verbis vtat Augustini) calumniari Ecclesiam debet vniuer-
sam, quæ ieiuniis tantum sumendum instituit. Ex hoc enim placuit
Spiritu sancto, inquit idem doctor, vt in honorem tanti Sacramenti in
Christiani prius dominicum corpus intraret, quam exteri cibi. Nam Salu-
tor, quo vehementius commendaret mysterij illius altitudinem, vltimum
hoc voluit infingere cordibus ac memoriæ discipulorum, à quibus ad passio-
nem digressurus erat. Et ideo non præcepit, quo deinceps ordine sumeretur,
quo Apostolis, per quos Ecclesias dispositurus erat, seruaret hunc locum.
Nam si hoc ille monuisset, vt post cibos alios semper acciperetur, credo quod
eum morem nemo variasset. Proinde Apostolus de hoc Sacramento scribit
Corinthijs, quum dixisset: *Propter quod fratres, cum conuentis ad manduca-*
dum, inuicem exspectate. Si quis esurit, domi manducet, vt non ad iudicium conuen-
iatu, statim subiungit: Catera autem, cum venero, ordinabo. Hæc enim scripse-
rat eo tempore, quo post cœnam in Ecclesia, dum conuenissent populi, pe-
tractam, corpus Domini sumebatur. Ex qua re dum Apostolus scandalā, pe-
ccatorumque occasiones, animarum item ruinam, & Sacramenti cerneret de-
riri contemptum, vetuit hunc morem, videlicet in Ecclesia cœnandi antequam
eramenti sumptionem post hac seruari, permittens tamen interea, vt domi
antequam conuenirent, manducant quoad ipse veniret, & modum quæ
hodie sumitur) sumendi persuaderet. Multum enim Apostolo videbatur
tum illum agendi ordinem in epistola insinuare, quem vniuersa per orbem
nunc seruat Ecclesia, quæ ab ipso postea ordinatū esse (vt promiserat) facili-
telligitur. Et non solum hunc ritum, sed alia etiam multa, quæ nulla morum
diuersitate per Ecclesias variantur. Vides iam ab Apostolo sine scripturis Ec-
clesijs loquendo, non scribendo tradita multa? Porro Christus nihil scripsit,
sed ex multis, quæ docuit, Euangelistæ pauca tantum, & consentanea scripse-
re. Apostolorum bona pars nihil omnino scripsit, per pauci vnam aut ali-
ram epistolam. Omnes tamen certum est, ministerio verbi & doctrinæ di-
noctæque insudasse. Multa interea à Spiritu sancto sunt reuelata, multa
huc pro tempore & necessitate Ecclesiæ reuelanda, & suo tempore tradenda,
quæ si ante traderentur quam sunt necessaria, res inutilis & molesta facta
induceretur. Nunquam enim suæ deerit Ecclesiæ Spiritus sanctus, sed vici-
ad ma-

ad mundi finem eam docebit & diriget. Quam temerarium est autem ac superbum, tam est etiam stultum, quoduis Ecclesie membrum hanc sibi arrogare gratiam, ut doctorem habeat Spiritum sanctum, quo liceat sibi quicquam aliud sentire ab Ecclesia diuersum. Non recte sentit, quisquis aliter quam Ecclesia senserit, quamlibet suae opinioni videatur ad stipulari scriptura, quia qui in scriptura loquitur, non est Deus dissensionis, sed unitatis & pacis. Et quis audeat polliceri se ex Spiritu sancto didicisse, ut in scriptura intelligat, quod cum periculo & detrimento sibi haecenus Ecclesia ignorauerit? haecenus perperam docuerit? Nemo credo adeo est infans, qui dicat. Ecclesia hucusque errauit, ego recte sentio. Nemo verbis hoc dicit. Permulti tamen sunt, qui re ipsa ita loquuntur, dum quae Ecclesia statuit aut docuit, ipsi damnant & euertunt. Hi utinam attenderent, quod sanctus Augustinus dicit & habetur insertum in Decretis: In his rebus, de quibus nil certi statuit diuina scriptura, mos populi Dei & instituta maiorum pro lege tenenda sunt. Et ad Ianuariū: Si quid per orbem frequentat Ecclesia, quin ita faciendum sit, disputare, insolentissima insaniam est. Hæc ille. Sunt præterea, qui dicunt scripturam adeo esse lucidam, ut nulla interpretatione egeat, sed si dubium oritur, ex alio loco inueniri, unde mox ambiguitati aut obscuritati succurratur. Si ita est, quare igitur tot sectæ sibi ipsi contrariæ inter eos quoque sunt, qui nihil nisi scripturam recipiunt, & quotidie plures suboriuntur, cum tamen unusquisque eorum sibi spiritum arroget, & verum sese scripturæ intellectum habere clamat? Nemo certe habet verum spiritum, quisquis cum Ecclesia communem non habet. Non est enim nisi vnus Spiritus, qui Ecclesiam docet. Maneamus igitur charissimi in Ecclesie unitate, & obedientiam præstamus pastoribus nostris, quos nobis præposuit Dominus, qui non minorem curam debent animabus nostris, quam parentes secundum carnem corporibus nostris: & propterea non inferiori in nos in his, quæ animæ salutem attinet, præcipiendi habent auctoritatem, quam parentes secundum carnem: & nos e regione spiritualibus his parentibus nostris maiorem debemus & reuerentiam & obedientiam, quanto potior est anima quam caro, generatio spiritualis quam carnalis. Admonet nos obedientie quod in veteri testamento, si quis sacerdotis summi detractasset imperium, aut spreuisset mandatum, mortis supplicio puniebatur. Atqui noui testamenti sacerdotum iurisdictio, auctoritas & dignitas spiritualis longe sunt præstantiora. Quapropter dicere, summum sacerdotem prælatum, & animarum nostrarum pastorem nihil posse præcipere, nisi quod scripturæ explicite iubent, planè ridiculū est. Certè nihil potest præcipere contra scripturam: sed iuxta scripturam, aut pro scriptura, quæ non possit, ubi id flagitet animarum (quarum pastor est & pater) necessitas, aut euidentis magnæque utilitas. Quinon est contra vos, inquit Christus, pro vobis est. Quod non est contra scripturam, pro scriptura est, & pro scriptura militat. Si ergo prælatus, & pater & pastor pro nobis reddet Deo rationem, ut in Ezechiele clarissimū est, ubi Dominus pro eius negligentia se animarum sanguinem de manu eius requirere cōminatur, quomodo non possit præcipere nobis, aut quomodo non deberemus illi nos obedire? Habent sane quæque tempora sua pericula, quibus e regione tuæ obsequuntur à pastoribus etiam vigiliæ atque cura. Nouis quotidie morbis emergentibus noua etiam parari remedia necesse est. ad

1. Cor. 14.

Augustin.

Idem.

Scripturam non posse interpretari.

Pastoribus animarum obedientiam ac reuerentiam esse exhibendam.

Deut. 17.

Luc. 9.

Ezech. 4.

est, ad quæ prælati Deus auctoritatem dedit, & Spiritum sanctum non negat, idque (ne tergiuersandi vilius pateat subditis locus) nõ pro merito præcipietis, sed in vtilitatem, quam Christus diligit, subiectæ plebis. Ideo non considerandum est, quis & cuius vitæ sit aut meriti, qui in Ecclesia præfider nobis, sed cuius iussu, ordinatione atque auctoritate prælatus sit nobis. Neque enim iussi sumus prælatorum imitari opera, sed seruare præcepta. Nec auctoritas, & quam in subditis habent iurisdictio, sacerdotaleque officium, super merito vitæ eorum, sed super verbo Christi fundata sunt. Caterum, quam impium est, quæso pro republica & commodis temporalibus leges ferre, & pro saluandis animabus leges institutas non ferre? Fateri vni generali prælato Ecclesiæ (quod necesse est) vniuersali regimen commissum esse, & nihil eundem posse subiectis præcipere, subditisque non obediendi libertatem adstruere? Nemo tamen propterea putet nobis vitam prælatorum omnem placere, nec abusus, qui perperam introducti sunt, laudari. Absit hoc à nobis. Pro ijs suadeo orandum, donec vel à Deo vel à concilio generali (quoniam aliud non possumus) corrigantur. Verùm hæc ad eos, qui foris sunt. Nos charissimi fratres quicquid Ecclesiæ instituit, quicquid vult ac ritu longæuo tradidit, quicquid etiam prælati à Deo nobis dati mandauerint, humiliter amplectamur tanquam iussu à Deo. Quoniam quidem neque Papa, neque Episcopi, neque prælati reliqui, sed Dominus noster Iesus Christus, cuius amore hominibus nos subiecimus, obedientiæ reddet nobis mercedem. A qua neminem retrahat quæso aut reproborum vita, aut peridorum persecutio, aut temporum calamitas, quia hæc omnia à Christo nobis futura prædicta sunt, & necesse est vt eueniant: nos quoque eius amore sufferamus, qui pro nobis sustinuit Iesus Christus benedictus in secula, Amen.

Ioan. 21.

Ecclesiæ obediendum esse tanquam ipsi Deo.

IN EADEM SOLENNITATE.

Quod mundi oporteat amorem extinguere, si Spiritum sanctum volumus recipere. Sermo III.

Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Ad Romanos 5. Gaudium nobis est hodie fratres charissimi non mediocre, quod Spiritum sanctum mundus, hoc est, Apostoli & credentes acceperunt. Repleti sunt, inquit, omnes Spiritu S. quo diffusa est etiam charitas in cordibus eorum. Quam magna res sit charitas, quam vtilis, non ignoratis ex Paulo Apostolo ad Corinthios scribente: *Si linguis hominum loquar & angelorum, &c.* Magis autem ex Ioanne Apostolo, qui *Deus, inquit, est charitas.* Quam benè nobis foret, quam feliciter ageremus, quam festus dies nobis hodie illuxisset, si nobis pariter, qui templa Spiritus sancti vocamur ab Apostolo, & esse debemus, idem Spiritus sanctus infunderetur, per quem charitas diffundatur in nobis, & è nobis exuberans ad omnes. Sed vereor ne meritum nostrum habeamus, quod dono tam nobili aduerfetur, id est, cui Spiritus sanctus cohabitare dedignetur. Ipsum est mundi amor. Cum dico mundi amorem non excludo priuatum amorem, quandoquidem omni amore illo, quo extra Deum quis se diligit, mundum diligit. Amorem igitur hic voco mundi

Act. 2.

1. Cor. 8.

1. Ioan. 4.

1. Cor. 3.

mūdi omnem inordinatū affectum ad creaturam quamcūque. Hoc etenim amore impeditur charitas, ne possit diffundi. Hoc offēditur Spiritus sanctus, quo minus possit recipi. Scitis quam sancta fuit conuersatio Christi erga discipulos olim in terris, quam dulcis & munda. Familiaris tamen illa consuetudo & conuictus, quo discipuli amore sensibili ferebantur ad Christum, præpediebat illos, vt Christus insinuabat, ne paraclētum, ne dona potiora Spiritus sancti acciperent. *Expedi vobis*, inquit Christus Apostolis, *vt ego vadam. Si enim non abiero, paraclētus non veniet ad vos.* Hoc est iuxta sententiā beati Augustini: Non potestis capere spiritum, quamdiu perficitis secundū carnem nosse Christum. O si impediēbantur Apostoli per affectionem illam sensibilem, vel, vt dicunt, cordialem, qua hærebant ad visibilem & corporaliter præsentem Christi humanitatem, ne fierent spirituales, sed manerent animales: quid de nobis sperandū est si qui corpore hic monasterio includimur, animo per totum mundum vagamur? Delectat nos cogitare, qua etiam nec licet, nec secundū rationem libet agere. Quam multa concupiscimus, quam in varijs hæremus, quæ etiam decies repulsa redeunt, quia illorum amorem ac delectationem intra nos retinemus: locum enim quem sibi in cordibus nostris vendicauerunt, quasi habeant ibi iuris aliquid, repetunt. Amor igitur iste necesse est vt in nobis moriatur, si diuinum illum amorem, quo hodie igniti sunt Apostoli, volumus in nobis vt ardeat. Itaque desiderio diuini amoris accincti, pergamus ad exterminandum exstinguendumque in nobis amorem seculi. Corruant in nobis muri Hiericho, & vrbs ista detur in anathema obliuionis. Per vrbe Hiericho figurari mundū, nō nostra modo interpretacione verū etiam parabola illa Euangelica didicistis. qua quidam ab Hierusalem descendens Hiericho, fertur incidisse in latrones. Porro hæc ciuitas Hiericho (cuius rex in figura, aut vt Christus vocat, princeps diabolus est) inimica ciuitati Hierusalem, quomodo euersa perierit, scitis: corruptibus videlicet muris eius, dum septies circumiretur. Parimodo, qui per amorem in cordibus nostris ædificatus est mundus septem considerationibus, si vigilanter, quasi septē circumitibus circumeatur, muri eius iuxta septem capitalia vitia septuplices, quibus vallatus est, corruent. Ne igitur diu vos morer, primus circumitus siue cōsideratio esse debet breuitatis vitæ huius. Hæc namque consideratio non parum confert ad mundi contemptum. Facile enim (vt quidam ait) cōtemnit omnia, qui se cogitat moriturum. Nam quid iuvat charissimi de mundo multa colligere, quādo constat, quod ab omnibus cōfestim cogenur discedere, mundum exire, hicque simul cuncta relinquere? Quid prodesse potest mundi amicitiam, hominumque fauorem sibi conciliaffe, cū certum sit ilicō se ab omnibus deserendum esse omniaque deserere? Concupiscimus multa & quærimus, & ante deficimus ipsi, quam obtinemus. Aut si quæ desideramus, vix tandem assequimur, retinere tamen non possumus. Ponē, contingat cupiam huius mundi felicitas, tranquillitasque aliqua maximē fortunata circa euentus dubios vitæ præsentis: Nonne cruciatum habet mentis, quod hæc incunditas mox finiēda perseuerare non potest, quam calamitas sequitur q̄ æterna expectatur. Diuiti illi in Euangelio Luca, qui destruere voluit horrea sua, vt maiora repararet, pluraque colligeret, dicenti sibi ipsi: *Anima, habes multa bona posita in annos plurimos*

Amor mūdi quantum impediāt charitatem.

Ioan. 16. Augustin. 1. Cor. 5.

Amor seculi vt exterminandus sit.

Ioan. 6. Hierico quid mysticē figuret. Luc. 10. Ioan. 6. Muri Hiericho quō mysticē in nobis corruāt.

Hieron. Breuitas vitæ huius cōsiderata quā confert ad contemptū seculi.

Luc. 12.

Sapient. 5.

Tentationi
quinam re-
sistendum
est.Quantis an-
gustijs dolo-
ribusque a-
matores sui
eruciet mū-
dus.

1. Tim. 6.

1. Cor. 6.

Seruitus vi-
tiorum qua
fit foeda.

requiesce, comede, bibe, epulare, quid à Deo responsum est? *scilicet* hac nōn
 mantuam repetunt à te: quæ autem parasti, cuius erunt? Quid dicent amatores
 mundi huius, qui voluptatibus atque honoribus hic se extulerunt, quando
 in morte illis aperiētur oculi, & videbunt quam infeliciter sint decepti, quod
 nihil sit quod amauerunt, quando omnia tunc contra se videbunt stare
 aggerata ad perpetuam ignominiam ac damnationem, quibus olim se ob-
 lectauerunt aut quæ impiè contēpserunt? Quomodo plangent se? *Erant*
 à via veritatis, & iustitiæ lumen non luxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus
 nobis. Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficilissimas
 am autem Domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum calli-
 ditia quid contulit nobis? *Transferunt omnia illa tanquam umbra, & tanquam nimis*
us præcurrens, & tanquam nauis quæ pertransit fluctuantem aquam: cuius cum pro-
terierit, non est vestigium inuenire, neque semitam carinæ illius in fluctibus, & cetera
 sequuntur in libro Sapientiæ. Hæc igitur charissimi fratres (iunioribus
 quor) cum mundus tentauerit nos, hoc est, quando voluptatum, honorum,
 gaudiorum ac gloriæ desideria nos stimulant, cōsiderantes obijciamus oculis
 nostris, q̄ infeliciter suis amatorib. mūdus imponat, quam blādē circum-
 niat, quam ærumnosē seducat, quam cito deserat, quamq̄ pro breuissimō
 no fallaciq̄ gaudio æternis cruciatibus tradat. Quid ergo volumus amare,
 quod tam carè emitur, quod tam infeliciter possidetur quodque quam po-
 tum licet non sine ingenti periculo animæ acquisitum fuerit, amittitur?
 Dicat potius sibi ipsi anima comperiens se aliquid inordinate aut amare
 desiderare, lætariq̄ dum possidet, trīstari dum amittit, dicat, inquit,
 sibi ipsi nobilis anima: Quid tu spreto Deo caducam hanc rem tanti facis,
 cum dispendio propriæ salutis, cum iniuria aut contumelia tui conditoris
 etiam illam ames, quam tamen quantocyus necesse est deserere? Et iterum
 Ego volo hac re aut hac consolatione carere propter Deum, vt ipsam habere
 ipsi placeam: cui placere, est felicem esse, quem amare, est omnia habere. Sed
 cundus circumitus est, consideratio angustiarum & dolorum quæ sunt in
 mundo. Puramus fratres, extra angustiam esse, qui laram huius mundi viam
 ambulant ad perditionem? Haud quaquam. Multa interim desiderant, quæ
 assequi nequeunt. Multa cum dolore amittunt. Semper in timore amittenda
 versantur. In cordis inquietudine plura semper concupiscunt. *Qui volunt*
quirit, diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa
inutilia & nocua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Porro, quæ
 voluptati indulgent (quæ apud ethnicos etiam inimica bonis est moribus
 nunquam satiantur, & supra hoc quod inhonestè seruiunt, etiam in propria
 corpora sua peccant, ingenium, memoriam, sanitatem, famam, atque
 bona omnia in se destruentes. Quam foeda igitur, quam improba ac ærumnosa
 fa est seruitus illa, quæ vitij & concupiscentij seruit, quibus tamen qua-
 tumlibet acquiescas satisfieri non potest. Neque enim explendo desideria
 circa retundi aut sopiri possunt, sed irritata potius hoc modo, atque
 vehementius sæuiunt. Proinde qui assidue peccant, quid aliud quæso agunt,
 quam legem ac necessitatem quandam sibi peccandi qua trahantur, quam
 nem collo suo circumponunt. Taceo nunc curas alias, angustias atque per-
 turas cordis, quæ auaros, inuidos, ambiciosos præmunt. Taceo obscenitates
 seruit

fordes & opprobria, quibus Veneri ac luxui dediti se commaculant. Non ergo ametur, quod tanto labore, dedecore, dolore quaeritur, habetur, amittitur. Tertius circuitus est, consideratio periculorum in mundi amore. Prætereo cætera damna atque pericula. Hoc vnum minimè negligendum est, propter quod potissimè nunc loquor. Aduersatur mundi amor Dei amori. Siquidem non possunt hi duo amores simul esse. Pro quanto enim, inquit Augustinus & Gregorius, cor tuum est ad aliquam rem, tanto minus est ad Deum. Repellit Spiritum sanctum mundi amor, quippe qui aufert se etiam à cogitationibus quæ sunt sine intellectu. Extinguit charitatem. *Si quis enim, dicit Ioannes, dilexerit mundum, non est charitas patris in illo. Inimicum Dei se constituit. Quicumque enim voluerit amicus esse seculi huius, ait Iacobus, inimicus constituetur.* Quis ergo iam desideret mundi amicitiam, quæ cum inimicitia Dei emittitur? Quis caduca hæc quaerat gaudia, quibus dolores & tormenta aeterna succedunt.

Pericula di-
naque in
mudi amore
quanta.
Augustin.
Gregorius
Sapientia
i. Ioan 2.
Iacob. 4

Quartus circuitus est, consideratio eorum qui per amorem mundi perierunt. In mentem veniat diues ille epulo, cui nihil defuit, quo beatus predicaretur super terram. Qualem finem sortitus est? Mortuus, in infernum sepultus, pro delectatione breuissima quæ olim transijt, iam amplius seque mille annis torquetur, nec vnquam torqueri desinet, in perpetuis flammis non habens guttam aquæ quo astuantem refrigeret linguam. Hoc modo cogiteur de omnibus mundi amatoribus. Quorum præsentem atque terrenam felicitatem Iob per multa quæ mirari solet mundus, explicans, tandem infert: *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Hic eos quoque possumus recollere quos aliquando nouimus in Aegypto. Qui egredi nobiscum reuerunt ad claustrale desertum penitentia, sed mundi oblectationibus decepti, vitam finiunt in peccatis suis, quod fortassè multis nostrum quoque contigisset, nisi misericordia nos Domini præuenisset, nisi benignitas Dei ad penitentiam nos adduxisset, nisi à consortio peccantium, de voragine, de tenebris, de captiuitate Christi misericordia nos extraxisset. Absit igitur ut per amorem quis redeat, ubi periculum iam pridè vix euasit. Quintus circuitus est consideratio seruitutis in amore mundi. Iam paulò ante de seruitute illa animi interna ac perniciofa, quæ est in explendis concupiscentijs (quibus amatores mundi subiecti atque captiui tenentur) dictum est. Hic addendum est etiam de externa, de qua taceri non potest, quam oporteat eos qui terrena ambiunt adulari, oportetque sæpius malè audire, & quanquam etiam mundi contemptores plerunque ab amicis mundi malè audiant, aliud est tamen pro virtute innocenterque pati, aliud pro mundo. Illud enim in corde serenitatem atque læticiam, hoc mœrorem atque conscientia: obscuritatem parit. Oportet, inquam, mundi amatores simulare ac dissimulare: oportet molestissima pati, & diu, & multa: ut vel tandem quies modica, aut voluptas momentanea, aut gloriola breuis obtineatur. Quæ cum fuerint etiam impetrata, mox cum vita pariter finiuntur. Et quare non quaeritur pax animi, puritas cordis, tranquillitas interna (quæ minori labore ac sudore constanti) gaudium habentia conscientia: maximum: quod nec deserat, nec deseratur, donec introducat nos in plenitudinem, atque ut Esaias promittit, in pulchritudinem pacis, in tabernacula fiducia, in requiem opulentam: Sextus

Quam multi per seculi amore perierunt.
Lucæ 16.

Iob. 17.

Secutus mundi quæ sit miserabilis.

Esaiæ 31.

Mundus quā
fit ingratus
suis amato-
ribus.

circumitus est consideratio ingratitude mundi. Quid enim boni, imò quid non mali reddit mundus amantibus se? Imponit quibuscunque, seductis cunctos, deserit omnes. Nemo est amicorum eius, quem non prodat, & ad extrema relinquat, hoc est, quem non aut in vita calamitosum, aut in conscientia desperatum, aut in morte faciat miserum. Quid? quod multò tempore postquam pro gloria, honoribus, voluptate aut rebus alijs perituris sudatum est, nihil horum præstet mundus, sed perit labor & opera, manente interim reatu conscientia & diuina offensa. Septimus circumitus est consideratio obliuionis nostri. Pone, vt vniuerso quis imperet mundo, fruatur delictis quibuslibet, gaudeat rerum omnium opulencia: cum ipse defecerit, cum ipse simul intereant omnia, nec est qui eius recorderetur. Vbi sunt reges & imperatores, qui dum viuerent in ore erant omnium? Illis iam mortais, vbi potestas & fastus eorum? Quis tremet, quis colit, imò quis cogitat nunc illos? hodie prædicantur qui viuunt, cras non erit memoria eorum super terram. Non igitur amemus, non desideremus quæ ita transeunt, quasi nunquam fuerint: imò quæ etiam quando sunt, sic sunt, quasi non sint: quando quidem nos quoque transibimus quasi non fuerimus. Et nisi virtus nos immortalitate donauerit, non erit post nos nostri memoria. Itaq; his considerationibus agamus, vt mundus in cordibus nostris pereat. S. Hugo Gratianopolitanus in extremo vita constitutus, peres pro se orari, dū interrogaretur, qd vellet pro se orari, respondit. Vt moriatur in me amor mundi. Ita nos q; orare debemus. Huius namque amore in nobis extincto, mox locus dabitur Spiritui sancto, qui cordibus nostris seipsum infundat, dona nobis sua distribuat, sui amoris in nobis ignem accendat, & sapientia sua musto nos inebriet. Hoc namque musto, ait diuus Augustinus, inflammantur hoc præclaro poculo inebriantur quotidie etiam corda fidelium, & animæ se conuertentium, quando pro desiderio salutis suæ parentes & patriam suam fugiunt: exeunt nullo contentellente de terra, & de cognatione sua, & mortui huic mundo, alios spirituales animarum inquirunt parentes, & alteri sub iugo veniunt & paulò antelati atque sublimes humilia affectant, superba fastidiunt, & cupiunt esse quod ante despexerant, & odisse incipiunt quod ante fuerant. Præsentium hospites, futurorum appetitores, æternam illam patriam, contemptate poralium falsitate suspirant. Hoc itaque musto spirituales anima inebriant, & penitus commutatæ, abstinentiam delictijs, vigiliis dulcibus somnis, paupertatem diuitijs anteponunt: arduum contra vitia laborem iucundissimam computant voluptatem. Dulcescunt eis vilia, & quæ prius fuerant pretiosa vilescunt. Diligunt inimicos suos & benefaciunt his qui se oderunt. Non obuiantur indignantibus, non irritantur in opprobrijs, non franguntur in iniurijs. Prorsus horum nihil sentiunt propter feruorem Spiritus sancti propter æternam retributionem. Hoc spiritali mero calebant. Martyres quando abicientes & post se iactantes omnia seculi blandimenta, ibant ad passiones, obliuiscunt facultates & affectiones, patrimonia ac matrimonia sua: & vincentes armatam contra se paruulorum pignorum fletibus pietatem: vociferebant spernebant parentes, puluerem mittentes in capita sua, & matres facies suas auulsis crinibus dilacerantes. Sed illis hæc omnia tate

Augustin.

Gen. 12.

Mat. 5.

quam ebrii non videbant, nec cognoscebant suos, quia infuso pręcordijs suis Spiritu facto, ad dolores, ad supplicia tanquam ad consolationes & ad pręmia festinabant. Hęc Augustinus. Quę utinam in nobis quoque dignetur operari Spiritus sanctus, vt mundi amore in nobis extincto ignem sui amoris accendat in cordibus nostris, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Conditiones aliquot, quę locum Spiritu sancto parent.

Sermo IV.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto. Actorum II. Quanquam magna erga nos Domini benevolentia charissimi fratres in cunctis eius operibus relu- ceat, & propterea in omnib. festiuitatibus eius bonitatę prędicemus: hodie tamę ceu speciale festũ, idę dulcissimum, pietati s. benignitatis & cha- ritatis eius erga nos celebramus: quādo post multa beneficia alia nobis exhi- bita Spiritu suũ in homines misit, nō iam, vt Augustinus ait, per gratiam vi- sitationis & operationis: sed per ipsam pręsentiam maiestatis, quibus non iā uisitor subitus, sed perpetuus consolator & cohabitator adesset æter- nus. Vbi tamen non hoc solum considerandum, quod in fideles suos Deus ip- se uenit, verũ etiam sollicite agendum, vt accipere & nos eundem digni efficiamur: quādoquidę non est personarũ acceptio apud Deũ patrę, sed pro- missa Apostolis etiam in nobis complętur, si desideria & actus gerimus, quę Apostoli fecerunt. Quocirca vt simplicia scrutemur, videamus qualiter fue- runt inuenti, quando in eos descendit Spiritus sanctus, si forsā utrunque i- mitando, mereamur, inuisibiliter (etsi non in tanta plenitudine) consequi, quod illi signo visibili sunt adepti. Legitur in Actis Apostolorum, quod hi quibus hodie datus est Spiritus sanctus fuerunt Christi discipuli, pariter u- niti, sedentes & orantes. Hic quatuor nobis conditiones innuuntur ad reci- piendum Spiritum sanctum necessaria. Primo namque dicuntur Christi fu- isse discipuli, per quod humiles fuisse & pauperes spiritu significantur, vt po- te qui spreto mundo relictis parentibus, contemptis denique omnibus, non quę extra se erant solum, sed etiam semetipfos abnegauerant, & Christo se subiecerant, hoc pro summo honore, pro ingenuitate maxima ducentes, si comprobarentur Christi & serui & discipuli. Hęc virtus quam sit necessaria ad Spiritu sancti gratiam anhelantibus, beatus Iacobus in epistola paucis expones: Deus inquit, *superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Nec mirum. Deditur enim Spiritu gratiæ habere hospitium hoc, vnde sibi sit contu- melia. Non ingreditur, nisi honoratus. Porro sola humilitas Deum honorat. Nam qui virtutes suas numerat, facta magnificat, prudentiam iactat, erro- res suos non agnoscit, quomodo vel honorat, vel ad se Deum inclinat? Pro- inde in scripturis nō incongruę gratia Spiritu sancti aquę comparatur: quę ad ima fluens, montes nequaquam ascendit. Ita enim & Spiritu sanctus non ad superborum, sed humilium mentes descendit. Considerandum verò hic, multa esse indicia humilitatis, compluresquę sibi videri humiles iuxta suam æstimationem, quorum tamen humilitatis signa ab alijs non inueniuntur.

Augustin.

Acto. 19.

Conditio- nes quatuor ad recipien- dum Spiritu sanctum ne- cessaria. Discipulum Christi quę- nam consti- tuant. Humilitas quam sit ne- cessaria Spi- ritum S reci- pere volē- tibus. Gratia cur aquę com- paretur.

Humilitatis
vera iudicia
quae sint.

Bernardus.

Superbiae
iudicia quae
sunt.

Fraterna
dilectio.
Act. 2.

Ioan. 13.

Dilectio
fraterna
quid requi-
rat.

Patientiae
perfectae fu-
cus quidam
vbi fallat
quosdam.

Verum bo-
no cessandi
fit propter
maluos
aut infir-
mos.

Act. 4.

Ne igitur quem sua fallat opinio, pauca recensenda sunt. Humilitas semper de se minora sentit, nemini se audet praeferre, nescit de se praesumere. Humilem nulla virtus potest erigere, nullo scientia inflare, nulla aduersitas frangere semper sibi displicet, semper se ipsum obiurgat: Et, vt verbis vtar beati Bernardi, vult reputari, non humilis praedicari, gaudet contemptu sui, hoc solo plane superbus, quod laudes contemnit, Quantoque plus proficit, tanto minus se putat profecisse, quia per humilitatem simul crescunt & sui cognitio, & sui despectio. At contra, si sua sibi tantum placeant, sibi adeo fidat, vt contra omnes suam defendat sententiam: propterea ceteros omnes existimet vel erroribus subiectos vel passionibus corruptos: de se vero, ac si spiritum Dei solus habeat, praesumat, lapsus ita excuset, vt etiam ipsum monuisse, iniuria sit: num ex humilitate Spiritu sancto illuminata id venire credendum est? An forsitan propterea huiusmodi Christi dicendus est discipulus, quia a nullo in homine se monendum aut corrigendum (vt pote perfectum) credit? Sed de hoc satis.

Secunda conditio eorum, quibus hodie se infundit Spiritus sanctus, est, quia erant pariter vniti, hoc est, simul congregati, non tam coniunctio corporis, quam confesio amoris. Significatur autem, fraternam dilectionem habitaculum parare spiritui sancto. Proinde, vbi iurgia sunt & dissensiones, non credendus est ibi Deus pacis & consolationis habitaculum sibi delegisse. Pulchre autem sequitur, vt discipuli dicantur fuisse pariter, hoc est, eodem loco, & vna charitate coniuncti, quia in signum quo sui agnoscerentur esse discipuli, charitatem eis mandauerat Christus. Iurus namque ad passionem *In hoc, inquit, cognoscent omnes, quod mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem.* Ad quam sane non solum pertinet, eorum cum quibus viuunt, vna & infirmitates patienter portare: verum etiam, ne alijs (quantum fieri potest) sua portanda imponat, cauere. Vnde & is, quem cum omnibus portari necesse sit, ipse neminem vult portare, & qui non cauet vel turbationis vel scandali dare occasiones, vt pote fratres suos non metuens offendere, num pariter viuere nobiscum dicendus est? Obtenditur tamen hic sub specie magnae mortificationis laqueus, vnde posset non nullos fallere patetia perfecta fucus quidam, dum quis nihil de locutionibus aut turbationibus stratum suorum putet curandum, suamque sibi conscientiam iam se decipi non possit) sufficere aestimet, nec petram scandali & offensionis credat lapidem amouendum, sed linguas & indignationes non sine magno etiam merito ferendas, & nonnunquam propter hoc prouocandas. Haec responderi possent: Probè satis ferendas esse iniurias, oblocutiones, odia, persecutiones, verum occasionem ne dederis, Rectè quidem, a bono non est desistendum propter maleuolos, nec post datam informationem propter pusillanimes. At in his quae fieri possunt & omitti, nolle propter quietem multorum & pacem propriam mutare propositum, vbi tamen tantus fructus non speratur ex propria voluntatis praesumptione, quanta mala sequuntur ex aliorum vulneratione & laesa charitate, non auidem dicere charitatis id esse, & ex Spiritu sancti venire instinctu. Sed de hoc haecenus. At propositum redeundo, Erant, inquam, discipuli pariter corpore congregati & spiritu vniti: vt pote quibus cor vnum & anima vna erat in Domino. Tertia conditio est, quod erant se-
dentes.

IN FESTO PENTECOSTES.

447

dentis. *Sedete, inquit, in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* Quid est, *sedete*, nisi, estote quieti? quandoquidem corporis non tantum ad receptionem Spiritus sancti, quàm animi quies est necessaria. Vnde & Esaias ait: *Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum!* Qui ergo seruit vitijs, qui subditus est peccato, qui ambit præesse, qui discordiam seminat, non est quietus, non parat locum Spiritui sancto. Quarta sequitur cōditio, quod erant orantes. Ab aliena quippe consolatione abstracti Deo se dedicauerant: & quia corporalis Christi præsentia ipsis erat ablata, per orationem dulcere eis loqui cum illo, spem suam iactare in illum, promissa quoque eius expectare. Vt igitur & nos gratiam mereamur Spiritus sancti, simus discipuli Christi obediens consilijs Euangelicis & statutis nostris, humiles in affectione, concordēs & vnitatem fouentes in congregatione, quieti & pacifici simus etiam orationi instantes. Nulla nos ab orãdo tentatio deiciat, nulla cōcupiscentia abstrahat, nulla ariditas pusillanimes reddat: quia etsi non nobis, in bona voluntate constitutis, tamen Deo sapit nostra oratio. Et certè expedit nonnunquam nouitijs & etiam alijs feruidis sensibilem deuotionem subtrahi, vt in huiusmodi sentimentis discant non fidere, nec requiescere, sed ad Deum, etsi non suauiter, tamen fortiter se conuertere: quandoquidem non in huiusmodi sentimentis, sed in fide & voluntate bona Deo adhærente, meritum consistit orantis. Vnde & beatus Bernardus consolatur eos, qui iuxta desiderium suum affectum seu delectationem non sentiunt, siue virtutis, siue orationis, adhortans, ne ab orandi, propterea ac bene operandi studio desistant, quantacunque etiam sterilitate cordis prægraentur. Ait enim in quodam sermone: Nemo vestrum, fratres, parui pēdat orationem suam. Dico enim vobis, quia ipse ad quem oramus, non parui pendit eam. Priusquam egressa sit ab ore nostro, ipse scribi iubet eam in libro suo. Ita tamen sanè, si fecerimus quod monemur in Psalmo: *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Et post pauca: *Causantur multi fortasse, quod affectum delectabilem & dulciorem super mel & fauam rarius experiantur, nimirum quia tentationibus interim exercentur, multoquē virilius agunt, si virtutes ipsas non pro delectatione, quam experiantur: sed pro virtutibus ipsis, & pro solo beneplacito Dei, tota intentione, etsi nō tota affectione sectantur. Nec dubium quin optimè compleant, qui huiusmodi sunt, Prophete ad monitionem qua dicit: *Delectare in Domino &c.* quoniam non de affectu loquitur, sed de exercitio. Affectus enim ille beatitudinis est, exercitium verò virtutis. *Delectare, inquit, in Domino, id est, ad hoc tende, ad hoc conare, vt in Domino delecteris, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Quod si fecerimus, tandem fiet, vt recepto Spiritu sancto, sicut dicimur, ita simus spirituales, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre & eodem Spiritu sancto*

viuit & regnat Deus benedictus in secula Amen.

Lucæ 14.
Quies cuiusmodi necessaria sit.
Esaia 66.

Orationis instantia quam sit necessaria.

Deuotio sensibilibus cur aliquando vtiliter subtrahatur Meritum orantis in quo consistat.
Bernardus.

Psal. 36.
Eccle 24.

Delectari in Domino quid sit.

IN

*De vera perfectâq; humilitate, cui familiaris est gratia Spiritus sancti.
Sermo V.*

Sap. i.

Ibidem.

Iacob. 4.

Esaia 66.
Humilitas
quid sit.
Humilitas
bifaria.
Superbiae
genus du-
plex.
Superbia
spiritualis
quam sit
perniciosa,
& unde ori-
atur.

DEus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Iacobi 4. Non propterea tantum, fratres charissimi, festum Pentecostes recolimus, quod Apostolis olim Spiritum sanctum datum credimus, sed quod etiam in finem usque mundi dandum non dubitamus, idque non solum hoc die, sed omni etiam tempore, licet fortasse inficiandum non sit hunc diem aliqua praeminentia singularitate honoratum, quo dignis vberiora etiam gratiarum munera conferantur. Verum, quia Spiritus sanctus non illabitur cordibus nisi dignis, & magis illabitur, id est, potioribus donis se infundit, magis dignis, rogandus est etiam, ut ipse nos dignos se efficiat, atque locum in nobis, quem sua illustratione habitationeque dignetur ipse sibi praeparare. Scimus quoniam *in maleuolam animam non intrabit Spiritus sapientiae, nec habitabit in corpore subdito peccatis*: quod Spiritus sanctus praeterca disciplinae effugietur, & auferet se a cogitationibus quae sunt sine intellectu. Audiuimus postremo quod *superbis resistit, humilibus autem dat gratiam*. Vna est igitur humilitas, quae praeparat locum Spiritui sancto. *Super quem*, inquit, *requiescit Spiritus meus, nisi super humilem & quietum & trementem sermones meos*? Est autem humilitas depressio quaedam atque vilificatio sui ipsius ex cognitione propriae vilitatis, secundum quam cupit etiam ab alijs aestimari. Humilitas quoque bifariam partitur, in externam & internam: quomodo etiam superbia ediuersa, est alia externa & prope carnalis, puta in exteriori fastu, insolentatione diuitiarum, honorum, vestium corporum & gloriae mundialis extollens: & alia interna, spiritualis & occulta, perniciosior quam prima, repute quae nascitur ex virtutibus, id est, occasione virtutum: imò ex morte, id est, ex cineribus prioris superbiae quae si iam extincta ipsa repullulat. Nam vnde quis se foris humiliat, inde extollitur intus. Et dum se a vitijs aliquo tenet, dum voluntates suas mortificat, dum aliorum immortalitates sustinet, dum etiam illicita desideria ad puritatem frangat, dum superflua sibi negat, necessaria abscindit, illicita persequitur, ociosa cohibet, euitat mala, & bonis delectatur, ex optimis his studijs surgit interna spiritualisque superbia, complacentia, & opinio de seipso: quae nisi vigilantissimè repulsa fuerit, fiet etiam ut aliena carpat, iudicet, & vilia repute sua verò praefera, se antecellere credat, merita sibi arroget, afferibat dona alicuius precij etiam coram Deo se existimet: & propterea quasi iam aliquid sit in seipso, delectatione aut gaudio aliquo requiescat, laudes sui tamen non desiderat, tamen accipit, aut inde exultet in se, quod de se alijs bene sentiant, sibi gloriam fauent non ad Deum referens: & si ostentare se palam aut iactare non audeat, tamen ab alijs manifestari ac quasi non dedita opera deprehendi, inueniri, reuelari, seirive in aliqua praeminentia, aut glorioso opere gaudeat: de virtute verò sui doleat, quod verba sua aut facta non recipiuntur, quod ve a liquis laude, honore ac fauore sibi praefertur, contristetur: & cum etiam omnia abicere

absconderit sua, tacitus tamen in se gloriatur, & aliquid sibi donatum præ alijs, aut se posse, quod ceteri nequeant, cogitet: sibi ipsi confidat, credat, innitatur: ad sanctitatem etiam maiorem, propterea quia alta seu præclara res est sanctitas, aspires: ad perfectionem, quia magnum & gloriosum est esse perfectum, contendat. Hæc omnia, charissimi fratres, & similia reliqua ex pestifera radice superbia, veluti germina perniciofa pullulant, vel in cogitatione vel in intentione, vel in affectu, vel in aliquo sentimento latentia, quæ nisi (vt dixi) prudentissime, vigilantissime atque sagacissime observentur, & mox vt nasci sentireveceperint, eliminantur, diabolus (qui per huiusmodi spiritualia vitia deuotis & à mundo abstractis maximè insidiat) sub specie virtutum & mendacio sanctitatis imponet, & ad tristem finem & latentia mala seducet. Nam spiritualia illa vitia intus in intentione, cogitatu, affectu seu ve aliquo interno, quasi medullitus abstrusa (si non vigilatur, si non occurritur, si non resistitur, si dissimulatur) ad superbiam & falsam iustitiam, ad mentitam sanctitatem, imò ad cæcitatem & obstina-

Vitia spiri-
tualia quo
hominem
perducant

tionem cordis perducunt. Quam miserabile autem est, quod homines exter-
na opera multa faciunt sanctitatis, sustinent multa, & tamen si intus intume-
scunt, si non purè Dei gloriam quærunt, si in se ipsis gaudent ac requiescunt, si
aliud extra Deum quodcunque quærunt, cunctos suos labores non solum a-
mittunt, verùm etiam diuino iudicio obnoxij fiunt. Hi foris sunt pulchri,
intus vacui & impuri, quibus expediret magis in manifesta cecidisse peccata,
vnde humiliati resurgerent ac deinceps starent, quam in superba sanctitate,
dum se stare existimant, corruisse atque damnabiliter iacere. Sed rogo nemo
propterea fratrem suum iudicet, nemo de proximo malè suspicetur aut sen-
tiant, quia hæc omninò interna & occultissima sunt Dei iudicio relinquen-
da. Ipse enim solus scrutatur corda filiorum hominum, intentiones motusq;
dijudicat animorum. Nostrium verò est (etsi quandoque pro aliquibus time-
dum sit, pro omnibus vigilandum) de proximis singulis benè æstimare, benè
sentire, de nobis verò viliter atque indignè. Maximè enim insistendum est
humilitati, sine qua quicquid spiritualis ædificij ædificatur, super fundamen-
to ruinoso dissipandum & periturum construitur.

Humilitatis
actus duo
qui.

Humilitas
affectionis.

Matt. II.
Humilitatis
exercitia vt
superbiæ sint
contraria.

de superbia dixi, contraria, Humilitas namque considerando erga se diuina
 charitatem, qua vilissimum indignissimumq; se sentit à Deo gratis dilecti
 conseruatum, vocatum, redemptum, donisq; ac beneficijs infinitis donatum,
 atque in peccatis suis tot annis hæcenus diuina benignitate toleratum: è ro
 gione verò pensando, suam ingratitude, miseriam, prauitatem, inobe
 dientiam, atque irreuerentiam erga Deum, non solum non potest gloriari in
 se aut aliquid de se opinari: sed potius miratur quomodo terra illum susti
 neat, quomodo omnes creaturæ contra se non insurgant: omnibus enim se
 æstimat indignum, nulli se audet comparare, deteriorem cunctis se iudicat
 vilissima quæque sibi eligit ac deputat, honores sibi exhibitos contumelia
 aut derisiones putat, & Deum sibi offensum inde formidat, quando ab alijs
 sentit se æstimari aut præferri: idèd vt seipsum contemnit, ita ab alijs quoq;
 contemni desiderat, & cum despicitur, aut iniurias patitur, minus quam
 ignus foret se contemni aut sustinere se putat. Hæc intus aguntur in
 animo, & coram Deo, quia & foris ita se habere debet, vt nulli scandalum
 nulli præbeat iniurias, contumeliasve inferendi sibi (quantum in se est) nisi
 pro amore humilitatis aut patiendi desiderio, occasionem administret, præ
 fertim quando nemo debeat sibi virtutes colligere cum aliorum damnatione.
 Si quidem vtrunque præceptum est, & contemptum humiliter ferre, &
 proximum nõ scandalizare, id est, nihil quod alteri delinquendi occasio
 adferat, agere, sed si propter suã culpam despicitur, aut mala à proximis pa
 titur, gaudere. Hoc dico, quia inueni quandoque nonnullos qui vltro despi
 ctus admittunt, vt sunt, malè agere, barbarè loqui iustitiamq; in conuentu
 mulare, vt sic despecti ab alijs seipfos humiliant: non considerantes quod
 hoc desiderium quamuis sit laudabile, exercitium tamen huiusmodi seu præ
 xis, pro humilitate conquirenda, est illicita, qua præbent alijs per humili
 di defectus, quos cauere possent, occasione deridendi, indignandi, & prom
 etiam peccandi: in hoc proculdubio agentes contra charitatem, quod esse
 dicula ponunt infirmis fratribus. Caterùm sit & verè sit perseueretq; hoc de
 siderium se humiliandi, non deerunt, profectò Domino ordinante, occasio
 nes, aliãq; licita exercitia humilitatis, quibus & se contemnant, & ab alijs
 contemptum recipiant. Deum verò colant, honorent, atque honorari ab omni
 bus æstuantissimis desiderijs exoptent. Hoc igitur sit fundamentum, supra
 quod construatur ædificium spirituale perfectum, quod aliud esse non po
 test (vt verbis vtat Cassiani) quam timor Dei atque humilitas, quæ de mansue
 fuetudine ac cordis simplicitate descendit. Nullo enim modo (vt idem Cassi
 anus scribit) poterit in anima nostra virtutum structura confurgere, nisi
 prius iacta fuerint veræ humilitatis in nostro corde fundamenta, quæ sim
 missime collocata perfectionis & charitatis culmen valeant sustinere, nisi
 scilicet vt fratribus nostris humilitatem veram intimo cordis exhibeamus
 affectu, in nullo scilicet acquiescentes eos contristare vel lædere. Quod nulle
 tenus poterimus implere, nisi abrenunciatio vera quæ in expoliatione omni
 niũ facultatum ac nuditate consistit, in nobis fuerit Christi amore simplici
 deinde obedientiæ iugum & subiectio, simplici corde, ac sine vlla simulatio
 ne suscepta, ita vt præter superioris mandatum, nulla penitus voluntas vi
 uat.

Matt. 3.
 Matt. 18.

Fundamentũ
 spiritualis
 ædificij
 quod Cas
 sianus.
 Humilitas
 quò erga
 proximos
 nostros ex
 hibenda sit
 Abrenun
 ciatio vera
 in quo
 consistat.
 Obedientia
 simplex quo
 modo obri
 neatur.

nat in nobis. Quod non aliter obseruari poterit, nisi quis non solum se mortuum huic mundo, verum etiam insipientem iudicauerit ac stultum, vniuersa quæ sibi fuerint à senioribus imperata, sine vlla discussione perficiens, sacrosancta ea credens ac diuinitus promulgata. In qua consistentibus qualitate procul dubio status ille humilitatis verè tranquillus atque immobilis subsequetur, vt nosmetipsum inferiores omnibus iudicantes, vniuersa quæ nobis fuerint irrogata, tametsi iniuriosa sint tam à superioribus nostris illata, patienter ac simè toleremus. Quæ quæ à nobis non solum facillimè tolerabuntur, verum etiam parua iudicabuntur ac nulla, si mente iugiter recolamus, vel Domini nostri, vel Sanctorum omnium passionibus, considerantes tanto nos leuioribus iniurijs attendari, quanto longius à meritis eorum & conuersatione distamus: pariter etiam cogitantes in breui nos de hoc seculo migraturos, eorumque celeri vitæ huius sine mox futuros esse confortes. Peremptoria namque est hæc contemplatio non solum superbiæ, verum etiam generaliter omnium vitiorum. Deinde post hæc eandem hanc humilitatem erga Deum firmissimè retentemus. Quod à nobis ita complebitur, vt nihil nosmetipsum absque illius opitulatione vel gratia, quod ad virtutum consummationem pertinet, posse perficere cognoscamus: sed & hoc ipsum quod istud intelligere meruimus, eius esse muneris, si veritate credamus. Hæc Cassianus. Quibus addendum, pro obtinenda humilitate hoc vnum inter præcipua esse præsidium, vt non aliter de se quisquam quam de superbissimo sentiat & conditiones ac genera omnia humilitatis sibi deesse credat: atque idèd constanter & feruenter pro humilitate sibi infundenda, & superbia ac inani gloria in se eradicanda Deo continuè supplicet, quod nobis largiri dignetur Dominus noster Iesus Christus excelsus & humilis, qui est benedictus in secula, Amen.

Humilitas vera quæ sit.

Iniurias seu aduersa que libet quomodo quis facile toleret.

Contemplatio omnium vitiorum peremptoria quæ sit. Humilitas quomodo erga Deum retinenda. Humilitatis acquirenda præsidium præcipuum quod

IN EADEM SOLENNITATE.

Quæ in legis datione cum veteris tum nouæ similitudo, quæ sit differentia.
Sermo VI.

Apparuerunt illis dispersita lingue tanquam ignis, seditque supra singulos eorum. Actuum 2. Festiuitas hæc omnium fratres charissimi plena est gaudio celeberrima, videlicet Mosaica & Euangelica, quæ est gratiæ legislatio. Hoc namque die olim Iudæis lex in monte Sinai data est. Hodie iterum Christianis lex Euangelica in monte Sion tradita est, quandoquidem is qui inspirator est legis, qui prædicantium est doctor, credentium eruditor, consolator trepidantium, roborator infirmorum, rebellium expugnator, beneuolentium adiutor, gratiæ fons, charitatis diffusio, vnctio cordis, ad Euangelij propagationem, ad congregandos filios adoptionis in vnitatem fidei mentibus sese infundit humanis. Hodie ignis ille diuinus, ignis, inquam, inuisibilis, Spiritus sanctus per speciem ignis visibilis significatus, de celo descendit, & humilium corda implens, depulsa ignorantia, expurgata quoque omnium vitiorum rubigine, excussa formidine, consumpto denique omni tepore, salutari eos omnium noticia illustrauit, conscientiæ puritate iuxta ac securitate perfudit

Augustin.

1° sal. 12.Timor Do-
mini castus
quis sit.Quæ sit in
legis dario-
ne cum ve-
teris tum
nouæ simi-
lilitudo. &
quæ differ-
tia.2. Cor. 2.
Hierc. 31.
Heb. 10.

fudit, ad ardua quæque fortes atque constantes reddidit, & vt simul omnia dicam, ad quæcunq; sibi placetia ardentissimos pariter ac obedientissimos effecit faciens à Christo prædicatam & ab Apostolis promulgandam legem Euāgelicam, cunctis qui Deo & eius hereditate digni sunt, acceptabilem nemi in onerosam, omnibus desiderabilem, nulli non suauem. Hunc ignem, id est, Spiritum sanctum beatus Augustinus ex verbis Dauidicis, ab effectibus eius definiens: Sicut ignis, inquit, venit Spiritus sanctus fœnum carnis consumpturus, aurum cocturus & purgaturus. Sicut ignis venit: Et ideo nunc est qui se abscondat à calore eius. Lex Domini immaculata, conuertens animas hoc est, Spiritus sanctus: testimonium Domini fidele, sapiētiam præstans paruulo, non superbis. Hoc est Spiritus sanctus: Iustitia Domini recta, non terrentes, sed iustificantes. Hoc est, Spiritus sanctus. Preceptum Domini lucidum illuminans oculos non hebetans, non carnis oculos, sed cordis, non exterioris hominis sed interioris. Hoc est, Spiritus sanctus: Timor Domini, non seruilis, sed castus, gratis amans, non puniri timens ab eo quem tremit, sed separari ab eo quem diligit. Hic est timor, non quem consummata charitas foras mittit, sed permanens in seculum seculi. Hic est Spiritus sanctus. i. hunc donat, hunc conferit, hunc inferit, Spiritus sanctus: Iudicia Domini vera iustificata in ueritate non ad rixas diuisionis, sed ad congregationem vnitatis. Hoc est enim in uerbum ipsum, hoc est, Spiritus sanctus. Ideo linguis omnium loqui fecit, in quos primo venit quia linguis omnium gentium in ueritate se congregaturum esse nunciavit. Quod tunc faciebat vnus homo accepto Spiritu sancto, vt vnus homo linguis omnium loqueretur, hoc modo ipsa vnitas facit, linguis omnibus loquitur. Hæc Augustinus. Cæterum ne figuræ veritas non respondeat, videte quam multa illic in veteris testamenti, quam multa hic in noui testamenti lege correspondant. Datur lex Mosi die post immolationem pharæ quinquagesimo in monte, in igne, in tonitru & sono buccinæ. Confirmatur atque promulganda traditur lex Euāgelica post veri agni paschalis immolationem quinquagesimo die eidem in monte Sion, in igne, in sono vehemēti. Intercessit tamen hæc differentia, quod lex verus in igne fumante: lex Euāgelica declaratur in igne rutilante. Ibi clangor buccinæ & fulgura audientibus incutiunt formidinem, hic sonitus demulcet ad consolationem, quia & illa timoris, hæc amoris. Illa tradebatur scripta in tabulis lapideis, hæc in tabulis cordis carnalibus. De hac lege iā olim per Hieremiā nobis fuerat promissum: Ecce dies venient dicit Dominus, & feriam domui Israel & domui Iuda fœdus nouum, non secundum pactum quod pepigi cum patribus vestris in die quando apprehendi manum eorum, vt educerem eos de terra Aegypti. Intellige, quia illa fuit timoris, hæc amoris. Sequitur: Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam: & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit vir vler a proximum suum, & vir fratrem suum. Omnes enim cognoscuntur a minimo vsque ad maximum: quia propitiabor iniquitati eorum, & peccati eorum non ero memor amplius. Hæc ibi. Quæ omnia hodie completa sunt. Siquidem ab hoc die Euāgelicæ prædicationis tuba intonuit, dum ignis ille Spiritus sanctus mentes illuminans omnium, corda inflāmans singulorū, suggerit & docet omnia (vt pote cū sit magister veritatis) velut vnctio amoris, quæ quæque ardua essent & aspera, leuia facit & suauia. Nam cū charitas diffusa sit

in cor-

in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, quid tam rigidum, quid tam asperum, quid denique tam potest esse inhumatum, quod non tolerabile, leue ac prorsus optatum reddat charitas? Nam si amor rerum prophanarum, puta dominiorum, gloria, voluptatis, aut etiam hominum adeo valet, vt etiam impossibilia queat persuadere, quid de illo amore sentiendum est, cuius autor est Spiritus sanctus, cuius obiectum solum per se amabile, solum bonum, verum & immensum est? Exempla habemus clarissima, quid post Spiritus sancti infusionem ignea mox charitas in cordibus fidelium egerit. Venduntur bona terrena, & (quod mundi amicis tanto est mirabile, quanto insolitum) pedibus Apostolorum calcada, & subinde in commune distribuenda à fidelibus subiiciuntur: parentes, coniuges, liberi, uxores, patria (& breuiter quicquid mundus miratur, quicquid filijs seculi huius charum est) contempta deseruntur. Amantur carceres & persecutiones, in verberibus & plagis gloriatur, habetur mors in desiderio, & vita in patientia. Ad mortem pro Christo gloriatur, & quo quisque est in mundo contemptior, tanto in Christo plus gloriatur. Quis hanc nouitatem mundo induxit, quis cordibus humanis hoc persuadere potuit, nisi charitas Dei diffusa in cordibus hominum per Spiritum sanctum? Hac enim ingrediente, mundi & omnium quæ in mundo sunt amore cordibus humilium exiuit.

Hæc est (inquit Chrysoströmus *super Mattheum*) spiritualis natura flammæ, vt nullam secum carnalium voluptatum ardere patiat, sed in alium nos semper amorem accendat. Et idcirco talium rerum cupidus, etiam si cuncta quæ possidet, cogatur impendere, si deridere gloriam, si exhorrere delicias, si ipsam postremo odisse vitam, cum ingenti omnia facilitate perficiet. Etenim præcipuus quidem illius ignis ardor, cum alicuius mentem fuerit ingressus, totum inde torporé, ignauiamque depellit, & eum cuius semel peccus inuaserit, omni prorsus alite præstat esse leuiorem. Jamque iste talis ea que videntur, cuncta despiciens, in compunctione cõtinua perseverat. Hæc Chrysoströmus. Aduertendum autem non solum inde festiuitatem nobis hæc esse celebrem, quod olim discipulos & alios qui erant tanto munere digni, repleuerit Spiritus sanctus, sed quod omni etiam hora vsque in finem seculi in fidelium cordibus operetur, aut vbi iam habitat, largius dona sua cumaläs atque perficiens. Atque idèd vt nos quoque huius mereamur festiuitatis esse participes, vt ipsi etiã nobis in hac celebritate non nihil gratulemur, Spiritui sancto vasa nos munda offeramus, quæ suæ gratiæ donis repleat vberioribus: quippe qui nihil dedignatur, nihil inane finit aut vacuum, quod à terrenis euacuatum inuenerit & mundum. Cæterum cum non sit nobis iam sermo ad eos qui Spiritum sanctum prorsus non habent, admonere superuacaneum est, quomodo peccata vitentur, quæ Spiritum sanctum penitus excludunt, quin potius ad eos qui habent admonendos, vt abundantius habeant. Porro ad hoc quoque necessaria est loci præparatio, quo digne tantus hospes recipiatur. Hæc autem (vt digna sit) præparatio, quemadmodum cætera omnia, est Spiritus sancti. Proinde rectè sentit qui Spiritum S. sibi ipsi (quamuis haud sine nobis id fiat) locum præparare dixerit: præparationem hanc non aliud putamus quam eiectionem seu euacuationem eorum, quibus cum putamus ille Spiritus nihil habet commune. Quocirca dicere possumus duo

Charitatis
efficacia
quanta.

Acto. 4.

Chrysostr.
Spiritualis
flammæ
natura quæ
sit.

Opera Spiritus S. duo quæ sint.

Euacuare à quibus se debeat homo
 Affectio inordinata.
 Quæstio propria.
 Distractio cordis.

A Deo duci ac regi volentibus quid faciendū sit.

Spiritus sancti esse opera, euacuare scilicet & replere. Euacuatio autem potissima est præparatio ad Spiritum sanctum: quanto enim quisque fuerit vacuus seu liber à terrenis, iàto est diuinorum capacior. Nam vas quodcumque ante effundat necesse est, si quid in se habet, quam liquorem possit recipere alium. Si infundendum est vinum vasi receptam ante aquam nemo est qui respiciat effundendam, quippe qui cum duo liquores contrarij haudquaquam simul in sua essentia integri queant conseruari. Hoc modo creatorem quando volumus inhabitare nobis, necesse est exeat creatura. Porro, eorum quibus debemus euacuari, potissima tria sunt, scilicet ad creaturas inordinata affectio, qua videlicet hæremus & quiescimus vbi non est herendum siue quiescendum. Item propria siue sui ipsius quæstio, quæ ex amore gignitur proprio, voluntate propria, sensu proprio. Inde fit vt tam in agendis quam omissendis intentio nostra nunquam satis sit pura, simplex & deiformis. Tertium est, inutilis occupatio seu distractio cordis, qua fit vt nusquam firmas stabiles: & si quid nobis à Deo offertur, non custodimus. Hæc si à nobis forte exclusa, præparatus esset Spiritui sancto locus. Ad hoc tamen, vt dixi, iuuu nos, & priores partes agit Spiritus sanctus, si modo id nos totis precoribus desideremus, si precibus quærimus, si moribus ei non contrairimus, si operationem denique eius non præpedimus, si eius sequimur tractum, si nos relinquentes illi confidimus, illi nos credimus. Sicut enim qui in nullo audent Deo confidere, nec eius dispositioni se credere, maximè si aliter, quam ipsi sibi proprio suo consilio finxerunt, ducantur, quasi innumeras vias, quibus trahit suos, non habeat Deus, aut ipsi meliorem eligere, aut Deo viam præscribere sciant, qua velint duci: cum Deus nolit eius esse ductor, qui sibi est ductor. Quapropter si à Deo & duci & regi volumus (sine quo profectò malè nos regimus) oportet nos ipsos relinquere nos, & in illū projicere nos, hoc est bonū æstimare quod super nos permittit, & ei credere ceu patri optimo, qui patre infinites plus nos diligit quod sic confidentibus in se nõ sinat ad malū (licet malum videatur) super nos quicquam cadere. Nam cum Deum nemo nisi penitus se abnegans sequatur, oportet nos proprietatem omnem exire, & Deo, hoc est, eius prouidentia credere, qui ad finem cupit nos ducere perfectissimum, idque per media interdum profus absurda, & quæ nobis omnino nõ modo perfectioni, verũ etiam salutem cõtraria videntur, puta per horribiles tẽtationes, per aridissimas cordis derelictiones, per cõfusiones maximas & aduersitates, etiam in his vbi quis Dei honorem aut suã salutem querit, quibus quasi à Deo proiectus & derelictus sibi homo videtur, cum sit minime: quin potius tunc maxime vicinus ei sit Deus, cum longe nimis putetur abesse, atque tum præcipua instet ratio merendi, cum totum putet esse perditum. Hæc enim est via, qua suos quos præcipuè diligit, & prouehere in altum contendit, prius in abyssum propriæ cognitionis defodit, & ad ima deprimit humiliationis, donec omnis eorũ superbia & præsumptio, que in abditissimis cogitationibus & intentionibus abstrusa latebant, conterantur, & sic tandem eos magnificet rursus & exaltet in die visitationis, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est benedictus in secula, Amen.